

לטך רשו לזכותה מניה כבירות עליה ומתהדרת;
ונס בין עזבך לאחורה; וכן עזבך לאכזריתך;
ודן לא מהונן ית חפאה ואחרובן וא מינור דבאנן גאנזאָר אַזְקְשָׁוּן עיזיבן
בְּמִזְבֵּחַ תְּמִימָד זֶה כֵּן דְּלִבְעָד עַלְיוֹן וְבְּמִזְבֵּחַ תְּמִימָד עַלְיוֹן
וְזֶה קְרֵב וְלִיְלֵין דְּצַדְקָה וְתְּפִלָּה רְגִילָּה תְּקִבְּנִים כְּבִירָה על אַזְקְשָׁוּן וְנִדְרָה
בְּצִדְקָה עֲזֵבָתְךָ וְבְּאַזְמָנוֹן תְּקִבְּנִים כְּבִירָה על אַזְקְשָׁוּן וְנִדְרָה
וְזֶה כל עזבך אלון: ס) אַזְמָנוֹן שְׂלִקְקָה אַדְבָּרָה דְּבִרְכָּה אַזְקְשָׁוּן

נחתן

לכל יישובן בשער וויאת צדוקין ובנאות: יקכל קן בג'י' מס' בז'ז'ן: ח'ז'ט'ם נו'

אבן עזרא

ירוש על אבן עורא

בְּלִי סָכָךְ גַּעַן, מֵהֶם נִקְרֵי וְנִפְאַקֵּן.

ספרנו

ב-¹ באנליזיס נקבע: (1) וכן חישות לסתותן, ² מינ' טעון הניתן מילוי בכ' כל מהפכה להנודה מדינה: (2) לעין ייבט לך ווארכיטים. סא...
געני

ירוש רשב'ם

בב) כי קלת אליהם תלוי. כשוואין בני אדם את התallows רניין לקלל את הרווחים או קרובים של דודו או שאר בני ארצו לא פגש מועצת רוא נגרר בכו מתקש ורקייה אשר לא תקלל לפני שריון בין אדרס לקלטן וכך לא תלין גבומו לאלאcker תקיבות ובן של מלחמתם. שום לא היה נקי נקי יטמאנו בו נגע או מטאילו: (ב) לא יהוה כל נבר עלי אשות. לכת בון הגאנזיות וולונט: (ג) כי קידר. וירון על ידו.

כתנו בנו עוזיאל

לא תברך בנהל ונטה על קראן ארונות פקידר תתקברורויה בצלא
בנין אבון קלחלה, קם אלטן למלכול בדור אולין חותמי ברוטס יה' וון
על דיסקונט אן דע אונדרת גאנדרה עס ספֿען שְׂפָעָן דאל קולין
הנַּעֲמָן דִּין לא קומונן גאנדערטן דינדרה זע אונדרטן דיב
הנַּעֲמָן אֶסְטָן: (א) לא חומסונן דיטן טענַן וטעלען
הנַּעֲמָן סְבִּין אֶסְטָן תְּבִיבָן לֵין: (ב) אין לא קירער רעדטן דראטן
הנַּעֲמָן זען לא ציפערת גאנדרה עס זען גאנדרה מזערס גען דע זען ווועגען
הנַּעֲמָן זען גאנדרה גאנדרה זען גאנדרה זען גאנדרה זען גאנדרה זען גאנדרה

על דטורים

דמכץ

אתכונים

טמל ווּתְקַפֵּל וּתְצַלֵּב יְמָה כָּל אֶלְיאָב: כ לא תִּבְתַּחַת נְבָלָה
 אֶלְיאָב אֲנִי מַכְרֵר הַגְּדָרָה בְּיַמָּא גְּדוֹא אֲנִי גָּל דָּתָב
 סָמֵן אֲנִי מַכְרֵר וְלֹא תִּקְבַּא יְמָת אֲרַעַךְ דַּי יְיָ אֲלָמָּד גַּבְּבָל
 סְגָנָא: * לֹא תְּחַזֵּי וְתִהְרֹא רְאַתָּךְ אָוֹתָה אַסְכָּרָה דְּבָאָן
 חַבְבָּשׂ מְדוֹן אַתְּקָא הַתְּבִנָּן לְהַתְּהֻקָּה: ב וְאָם לֹא גַּרְבָּ
 יְמָה לְוַחֵךְ וְלֹא דְּגַעַם לְהָ וְתִבְנֶשֶׁנָּה לְנוּ בִּיהְנָה וְיַיְהָ אַפְּנָה
 דִּיְתְּבַע אַתְּהָ יְתָה וְתִמְבִּנָּה לְהָ: יְבָן תְּלַבֵּר לְחַפְּרָה
 פָּעַבְדָּר לְבַכְתָּה וּבְנִפְעַבְדָּר לְלֹא אַבְרָת אַתְּה דַּי מִבְּדָ

ה ה' וְשַׁבָּחַת לִיתְךָ רְשֵׁי לְאַתְּפָהָה: נֶלֶת חֲדַי יְתָרָא זְאַתְּפָה אַו תְּרוֹהָה רְקָן בְּאַרְחָא וְתַחַבְשָׁת טְבוֹנָן אַפְּקָא נְקָם עַסְתָּה: הַלְּאָנָי מִקְוָן זַן גַּבְרָל אַל אַתְּהָא וְלֹא יְמָנוּ רְבָּעָתָן אַתְּהָא אֲרִי קְרָחָק גְּרָם זַי אַלְלָהָק קָל אַכְּדָה זַי: וְאַבְּגָי תְּרָעָעָן דְּבָרָא גְּרָמָק בְּאַרְחָא גְּבָל אַלְלָהָק

ה'ב

דָּעַץ בִּיכְבּוֹר תְּקַבְּרוּ בַּיּוֹם הַהוּא כִּי
קֶלֶת אֱלֹהִים תָּלוּ וְלֹא תִּטְמְא אַתֶּן
אֲרַמְתָּךְ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיךְ נָתַן לְךָ
גְּחַזָּה: ס כב * לְאַתְּרָאָה אַתֶּן
שָׂוֹר אֱלֹהֵיךְ אָוֹ אַתְּרִישׁוֹ נְדוּחִים וְהַתְּعִלְמָת
מִלְּמָם הַשְּׁבָתְּשָׁבָם לְאַחֲיךְ: וְאַבְלָא
קָרוּב אַחֲיךְ אֱלֹהֵיךְ וְלֹא יַדְעָתוּ וְאַסְפְּטוּ
אַל-תָּנוֹד בֵּיתְךָ וְדַוְּרָה עַמְקָה עַד דָּרְשָׁ
אַחֲרֶךָ אָתוּ וְהַשְּׁבָתוּ לוּ: וּבָנְצָעָשָׁ
לְחַמְּדוֹ וּבָנְצָעָשָׁ לְשִׁמְלָתוֹ וּבָנְצָעָשָׁ
לְכָל-אַבְדָּת אַתְּיךְ אַשְׁר-יְהָתָאָבָר מִמְּנוֹ
וּמְצָאָתָה לְאַתְּוָלָל לְהַתְּעִלָּם: ס י לְאַיִל
הַרְאָה אַתְּ-חַמְּרָא אַחֲיךְ אָוּ שָׁוֹר
גִּמְלִים בְּדַרְךָ וְהַתְּעִלְמָת מִלְּמָם דְּקַמְּ
פְּקִים עַפְנוּ: ס י לְאַיִלְיָה בְּלִי-גְּבָר
אַל-אֲשָׁה וּלְאַל-לְבָשׂ נְבָר שְׁמָלָת אֲשָׁה
קְיִ חְוָאָתָה יְהוָה אֱלֹהֵיךְ בְּלִיעָשָׂה
אַלְהָה: ס קִי יְקָנָא קְזִינְצָפָר | לְפָנֶיךָ

ג. מנהג שמקורו בפורצי גדר — חילוקי דעתות
שווית הרשב"א ה סימן קכח :

לרב שרירא ורב האי בנו :

שאלת: המעביר שער בבית השחי ובית העיטה שאסרו הכלמים, מקומות
אלו בלבד אסורים, אבל שאר המקומות, אם הותרם להם, אין איסור. או
כיוון שהוא מתקוני הנשים הכל אסור ?
תשובה: מנהג כולחו רבענן ב"שתי היישובות" שמעבירים, ואין נמנעים.
יש הפרש בין תכשיטי ונשים בין הזרנוקות ובין הניקומות, וגם יש הפרש
בין גבר לגבר. נהגו כאן שבגדי פשתן ובגדיו צמר-גפן אין האנדים
לובשים אותם צבעיים,^ט, אבל בגדי כלך ובגדיו משי ובגדיו מילת לובשים
אותם הגברים צבעיים בכל מיני צבעים, לפיכך מותר להם ללבוש נלאו
כפי מנהג הזמן והמקום ...

לא סימן [= לא ציון] לנו כלי גבר ושמלת אשה אלא לפי המנהגות
ביהם, ובאותן השנים לא היה מנהג העביר בית השחי, והיו
רוזאים מי שעושה כן נשים שחון מתקשנות, אלא היו מגדלים שער
גופם עד שיגיע לגבולות מלאיו. לכן היה אסור להם, אף עד עכשו יש.
בערב מי שהם בני העברים ממנהגם כן, והגבר המעביר בית השחי רואים
אותו חלש כבשים ולא נושי אותו המקומות אסור.

אבל במקומות הללו בזמן זה אין בין הנשים והאנדים הפרש בותה,
ולשומדים שיש הפרש תמהין... לפיכך מותר הזרב במקומות אלו
וכיווץ בהם היתר גמור, ואין בו חשש כל עיקר.

שווית הרשב"א ד סימן ז :

שאלת: על מה סמכו עכשוין, שלא ראיתי שחשש שם אדם בהעברת
השער תחת הגרון והנסטר ?
תשובה: על דבר זה נתחבטתי אני כמה ימים. כך אמרו NAMES הרשונים,
לא אמרה תורה לא תעביר שער מבית השחי ובית העיטה, אלא בדרך כלל
והוירה התורה על כל מה שהוא דרך הנשים, ואם כן, דברים אלו
מחולקים לארצות או לזמןים.^ט.

ואין דבר זה מהוחר בעניין, מההוא צורבא מרבענן שלא היה מעביר בית
השחי.^ט. אלמא, כל העם זולתי היחידים היו מעבירים בית השחי, ואפילה
הכי, תלמידי הכהנים היו בוגרים בו איסור. מאמי ?^ט הא לאו שמלה אשה
היה בדורות, וחזר להיות שמלה איש ? אלא של דבר שראי לנשים ולא
לאנדים, והנשים עושות כן, אסורים לאנדים ממש. שמלה אשה. מי שהרגיל
בדבר האסור, ונמשך בו ונמשכו רבים בכך, אין האיסור חזר לתחיה,
שם כן נמצא חוטא ומאריך.^ט. היחידים נזהרים עוד בזאת.

פרישה לטור סימן קכח אות ה :

טור : לא אסרו העברת שער, אלא במקומות שאין מעבירות אותו אלא
הנשים, אבל במקומות שמעבירים האנדים השער, אין מקרים אותן.
פרישה: גראה שרצה לומר, אנשים עכו"ם, שכיוון שנחגג — נהוג, ולמדים

מנาง עכו"ם.^ט. גם יש לומר שעל ישראל אמר, שבמקום שהנהיגו
קולם ביהה, אין מוחים בידם.^ט.

יא. לבוש אחיד לאיש ולאשה
בבלי נדרים מט ע"ב :

דיביתחו דרבנן יהודת נפקת, נקטת עמרא, עבדה גלימה דהווטבי.^ט,
בד נפקת לשוקא מיבסיה בית, וכד נפיק רבנן יהודת לצלווי הוה
מיבסוי ומצלוי.^ט.

חידושים אגדות מהרש"א שם :

האי גלימה עשו כיין מעיל, ואשמעין ע"פ שאשותו יצאה בו לשוק אין
בדבר אסור "לא ילبس", שהוא דוקא בגד מיוחד לאשה, אבל מעיל
מיוחד לשנייהם.

שווית אהלי יעקב סימן ע :

שאלת: יילמדנו רבניו אם מותר האיש ללבוש השאי של אשתו או
האשה של בעלה, כי במדינה זו אין הפרש בצורת השאי בין של איש
ושל אשה.

תשובה: לפניו במסכת נדרים שחסידים ואנשי מעשה היו לובשים מלובש
אחד, האיש והאשה, כיוון שאין במקומות ההוא שינוי משל איש לשלאשה.
אללא שיש לפקסק קצת על הוכחחה: שם לא נעשה מתחילהו ביחיד לא

לאיש ולא לאשה, ואולי אם נעשה מעיקרו ביחיד לאיש או לאשה אין
לבשו מי שלא נעשה בשביב. אולם המודדק בדברי הפוסקים יודע
בבירור, שלא נאסר לאשה אלא מלובש שמיוחדת צורתו לאיש, וכן אין
אסור לאיש אלא שמלחה שמיוחדת צורתה לאשה, אבל מלובש שצורתו
אותה לאיש ולאשה מותר לכולם, ולא חישיבן למי נעשה.^ט. כן מוכח
בדברי הרמב"ם: לא יעדת איש עדי אשה... במקומות שאין משיכות
אותו החליל אלא נשים,^ט, וכן מוכח בדברי הטור: לא תלבש אשה בגדים
המיוחדים לאיש לפי מנהג המקום. אין להחמיר בדבר זה אפילו חסידים
ואנשי מעשה.^ט.

אַקְכוֹת אַנְקָק
אַנְקָק אַנְקָק
אַנְקָק אַנְקָק אַנְקָק
אַנְקָק אַנְקָק אַנְקָק
אַנְקָק אַנְקָק

יד. מכנסי אשה — דעת מיעוט הפסיקים : איסור תורה

שווית מנהת יצחק ב, סימן קח :

שאלה : slacks שהם כמו מכנסיים, אבל יש חילוק באולם שנעשו במינוח נשים, שהיא בבעמיה שונות וכדומה¹⁴¹, שאין אנשים לובשים אותם כלל, האם יש איסור ?
תשובה : אין דין זה צריך בושה¹⁴², הוא איסור גמור. חוץ מות, בגדי שחץ כלו נעשים מתחילה לעבריה והם בגדי זימה, וכך אם לא היו בכלל "כלי גבר", הם בכלל "תוועת ה' כל עוזה אלה". באמתם הם בכלל כל גבר ממש, שעדין שם מכנסיים עליהם, והגם שהם משוננים קצת, מכל מקום שם עליהם, כמו שכתב אבנוי צדק לענן כובע או בגדי הנקרה מענער ראק¹⁴³, שנראה לעיניים שאין זה אלא להתרומות לאיש, והגם שם משוננים קצת ממש איש, מכל מקום שמו לעלי, لكن נראה שאשרור¹⁴⁴.

מבת כמה שנים מתחילת האיסור ? וראי אם הגיעו לשנים, ששייך בהן מצות חינוך, יש חיוב לחנוך בענין זה כמו בכל המצוות¹⁴⁵, אלא אף עד לא הגיעו לגיל חינוך, מכל מקום אסור לסתות לה בידדים¹⁴⁶ כמנואר בפסיקים¹⁴⁷, במוחדר כישיש בדבר מכשולי הרבים, שמביא לידי תועבה וזימה.

אם יש איסור במכנסיים בבית ? בזמן שישנם אנשים, פשיטה שאסור כמו בשוק, אלא אף בזמן שאין שם אנשים, אלא היא עצמה בביתה, מכל מקום עוברת על איסור "לא יהיה כל גבר", אף שאין רואה, יש איסור¹⁴⁸ — ראייה נאייש המעביר שער בית השחי או בית הערוות¹⁴⁹.
בדבר אם מותרת ללבוש מכנסיים לצורך גלישה, שקשה ללבוש בלי מכנסיים, וגם אם חפול יש בהם יתרון ? לכארה, דבר זה תלוי בחלוקת הפסיקים, אם מותרת לבישה להגן מפני החמה או הצינה. אבל אחרי העיון נראה שבנדזן, אף במלבוש אחד, אסור לכל הדעות. וראי שגם השיר מתיר רק בחמה וצינה שאנו תלוי ברצו, אבל מי התיר לה ללכת ללבוש, ולהלביש עצמה בגדי אנשים ? לא תגלוש ולא תלבוש...¹⁵⁰. מכל שכן שנוגע לאיסור מדאוריתא.

שווית אבני דרך יו"ד סימן עב :

שאלה : אם מותר לנשים ללבוש בגדי הנקרה המכנסיים בחורף מפני הצינה תחת הבגדים ?
תשובה : יש לסמוך על דעת הב"ח והט"ו, שאסיףו במלבוש איש ממש אם עוזה להגן מפני הצינה מותה. הש"ר לא אסר אלא אם ללבוש ממש בגדי אשה עד שאבינו ניכר שהוא איש¹⁵¹, ודבריו מחייבים ללבוש ולא לבגד, הינו במתודמה בכל الملובשים, אבל ללבוש בגדי אחד, ואבינו עוזה בכוונה להתרומות, מותר¹⁵². וזאת במכנסיים תחת הבגדים, ואסיףו על הבגדים מותר, כיון שסוף סוף ניכר על ידי שר הבגדים שהוא אשה, והוא לובשת בגדי וזה מפני הצינה.
נוה שכתבו תוספות¹⁵³ שモותר להסתכל במראה שלא יჩבל בעצמו, והוא הדין במלבוש ממש.

איפלו לדבריך מותר, לפי שאחר חקירה ודורישה נודעת שלבגד המכנסיים ניכר שהוא של אשה ולא של איש, ממשונה זה מותה. אכן תרתי לעילו¹⁵⁴ : אינו להתרומות וגם ממשונה. כבר נגגו כך במדינה זו ובפולין איפלו נשים חדשות וחסידות, ואין פוצה מה¹⁵⁵.

אבל מה שנעשה חדשות בארץ שהולכות איזו נשים במלבוש הנקרה כובע "קאמפאליטש"¹⁵⁶, או בגדי הנקרה "מענער ראק" שנראה לעיגנים שאין זה אלא להתרומות לאיש, הגם שינוי קצת משל איש. ונראה שאסור¹⁵⁷, וכבר הרעתתי על זה וציויתי להזכיר שאסור, אבל בעזה"ר, רבים המתפרצים באלה ובמלבושים נקרים, המקום יرحم עלינו.

שווית ישכול עבדיו ה יו"ד סימן כ :

אין מקום לאיסור¹⁵⁸ אלא אם הגבר ילبس מכנסי אשה המשוננים ב仄ורתם המכנסיים גבר, וכן לאשה אסורה ללבוש מכנסי גבר המשוננים ב仄ורתם המכנסיים אשה, אבל אם הם שווים ב仄ורתם אין מקום לאיסור¹⁵⁹,
אולם מטעם אחר יש לאסורה משומש לטלבוש זה, מכנסיים, הוא ללבוש פרוע ופראז ואינו מלבוש צבוע, מכיוון שהרגלים חולקות אחת מהשניה עד למללה, וזה מביא לידי הרהור למסתכל ולעתים גם לידי ניאוף¹⁶⁰.

הרי לדאכוננו אין גדר בין בחורים לבחורות¹⁶¹, ככל מעורבים יחד בין בעבודה בין בכתבי הספר וכדומה, ואין אופטראופס לעוריות¹⁶², ומטעם זה יש לאסורה. כל איש הירא וחרד לדבר ה', עליו להיזהר ולשמור על בנותיו שלא יצאו במלבושים כאלה, מסך סרך של איסור ערווה¹⁶³.

הaint פון אַלְקִים ז' אַלְפּוֹן
זָהָאָקָט כְּזָאָן זָהָאָן

שוו"ת יביע אומר ויו"ד סימן יד אות ז:

אין בלבישת מכנסיים עבירה על אזהרת לא יהה כל' גבר על אשה. א. כבר הוכחה מהריך¹⁴³ שהფוסקים שלא גasser לאשה אלא מלובש המוחדר לגבר, אבל מלובש שצורתו שווה זו לאנשיים והן נשים מוחדר לכולם¹⁴⁴, וכן הסכימו רבוינו האחוריונים. כיון שנחפהש המנהג בין הנשים בלבישת מכנסיים אלה, לא שירך בזה לא העשה "לא יהה כל' גבר על אשה". ב. כל שכן מכנסיים אלה שצורותם משונה ממכנסי גברים וגם עשויים מימי אבעוגים שאין האנשיים ללבוש כדוגמתם כלל¹⁴⁵. ג. הלובשות המכנסיים להגן מפני הצינה או מפני החמה ואין מתחוננות להדרמת לאנשיים, ורק יש להן על מי שיטמכו¹⁴⁶. בשוו"ת אבני צדק התיר לבישת מכנסיים לאשה כשבועוים להגן מפני הצינה. בכל טעם בפני עצמו יש ב כדי להתר. מכל מקום מודה אני שאין להתר לתחילה לבישת מכנסיים אלה לבנות, כי בגדי שחץ הם, ומעוררים תשומת לב מיוחדת לרואיהם יותר מאשר שמלת או חצאית רגילה, ובאיות לידי הרהורים רעים, ואני לבנות ישראל ה�建ת ללבנת בהם כלל, ובפרט במכנסיים המהודקים על הגוף ממש, שגורמות הסתכלה ורהוריהם רעים ביותר שעת¹⁴⁷.

טז. סדר עדיפויות בחינוך ובתוכחה

שוו"ת יביע אומר שם:

אם אין הבנות שומעות לקול הוריהם ומורדים להמנע מללבישת חצאיות קצורות ביותר, והולכות בשוק בירך מגולה, שהיא פריצות יתרה, יש להחוור ברע במיושתו ולהזרות להן כהזרת שעיה לבוש מכנסיים. דבר זה דומה לפירוש רשי: לבטولي הא מקמי הוא — אם אין שומעים לנו לבטל שניהם, נקדמים לבטל את זה שהואakash בנעורה, שהוא פריצות יותר גדולה¹⁴⁸. ולכן, במקום שלא ישמעו הבנות לבוש חצאיות או שמלוות המכוסות את הברכיים¹⁴⁹, יש להעדייף מכנסיים, עד שנוכל להשפייע עליהם לבוש בגדי צניעות ככל בנות ישראל ה�建ת.

138. הרבה הסתיג איפוא ממכנסிasha מתחוד שיקולי צניעות. מדבריו יוצא, שחשוף הצניעות הוא בוצרתם הפיסית של המכנסיים הגורמת להבלת הרגליים וחלקי גופם מסוימים. יש להזיר, שתוכנה זאת אינה מיוחדת למכנסיים, ובה במידה היה צריך להזיר גם בגדים אחרים הדוקים לגוף. זאת ועוד, עניין זה נתנו לשיקול סובייקטיבי — יש שראוי בכל הבלטה של נשיות האשה פגעה בצדנויות, ויש שאין רואים בזה פגם, כל שאין הפרזה בדבר. על כל פנים, ניתן להבחין בין מכנסיים הדוקים לגוף לאלה שאינם הדוקים לגוף, אשר בהם כבר אבני אדרק לא הגיעו כל פגם בצדנויות (ראה בסמור בדברי יביע אומר, שאכן הצבע על הבדיקה כזאת). אולם, קיימת בבדיקה אחרת לצניעות, שיטודה בעצם המוסכמויות הקיימות בצבא בנות ישראל הצדנויות. העובדה שציבור זה נזהר לכלכת דזוקא בחצאיות, מעניקה ערך ממשוני להקפה זהה; על ידי לבישת החצאית מודעה בת ישראל עם חוגם אלו והוא מתבדלת מהתוגים מתירניים. במידה מסוימת נהפקה החצאית בעשרות השנים האחרונות למעין "כיפה" של הבית השומרת מצוות בקדנות והמשתדרת לנוהל את חייה לפי הנקודות המוסר של חכמיינו, כפי שהן משתקפות בהוראותיהם ההלכתיות. על-ידי סיורובה לכלכת המכנסיים היא מאכיבעה על עצמה באופן הפגנתי, שאין היא מוכנה להשלים עם כל התקבチים של האופנה המודרנית ושיהיא מסתיגת מערבי המוסר הנפוצים ביום בקרב הציבור הרחב. בבדיקה זאת יש חשיבות מיוחדת לגבי אותן הבנות הצדנויות הנמצאות בתחום רחבה ומגוונת במסגרות לימודיהן או עובdotן היום יומיות; בנות אלה ודאי זוקחות לתוכנות תמידית, שאין זו מודעה עם הערכיהם ואורחות החיים של סביבתן. על בධינה זאת האביעה פעם בתיאנהה "אם אים יווכח מעל כל ספק שאין איסור בהילכה המכנסיים, היתי ממשיכה להיזהר שלא לבוש אותן". לאור האמור מובן שניין להבחן בין לבישת מכנסיים יומיום בחוץ ואפילו בבית לבישתם בשעת פעולתה הדורשת הגנה יתרה, כגון לגלישה או לטבול בהרים וביערות, וכל שכן בשעת עבודות הכרחיות בשדה. בכון זה יש להיזהר להחליף בגדים טהור לאווחה הפעילות (ולא לנסוע למשל באוטובוס במכנסיים). וראה לעיל הערה 124 ובסוף צווני דרך לפרק זה.

בעיות יסוד בחינוכה של האשה

הרבי אהרון ליכטנשטיין
ראש ישיבת הריעזין

החזקת נשק ע"י בנות במשמר האזרחי ובספר

שא לה: האם מותר לבנות להחזיק נשק בנסיבות מסוימות?
זו שאלה הילכתית כפולה:

א) "כלי גבר" — האם הפריטים המוגדרים כך יכולים להשתנות מתקופה לתקופה
ומחברה לחברה.

ב) נשק, האם הוא בכלל "כלי גבר", שיכול להשתנות כאמור לעיל, או שנשק נואר תמיד נשק וחייב להיות אסור, ויש תפיסה כזו. (דיני צבא ומלחמה — הרבה מן ההר). אם לא מקבלים תפיסה זו אלא גם נשק הוא דבר שיכל להשתנות, צריך לבדוק את
הנסיבות לראות האם במצבות אחזקת נשק הפכה להיות דבר רוחם גם בין בשים ואינה אופיינית רק לגבר, ובאיזה מידה זה אופייניו גם לנשים. לאחר מכן נשארת הבעייה ההלכתית מה הקriterו-יונים הולכתיים, מתי לפי ההלכה הופעה פוסקת להיות בלעדית לפחות מஸויים והופכת להיות שיכת לשני המינים.

יש גם שאלה נוספת, באיזו מידה "כלי גבר" קשור בהופעה אישית בלבד או טמא גם בשימוש בכלים מסוימים. אני נוטה להשוב שהאטור הוא בדברים ששיכים להפעה. כלומר,
בגיה, שיעיר, שימוש בראי, אלו דברים שטופיעים-בגמרה ושיכים להופעה אישית. שימוש בכלים
זה לא כולל באיסור. אם האשה תלבש בגדים צבאים ותחגור אקדח — זה אסור. אך יש להוסיף
שצריך לזכור שגם אחרי שמתמודדים עם הבעייה ההלכתית עדין ונשארת הבעייה העכפית, האם
ניסיאת נשק תפגע בדמות האשה היהודית.

(כתב וערך מפי הרבי: ב"צ רוזנפולד)

אמונות ודעות הגאון ר' יוסף אליהו הענקין זצ"ל
מהרב יהודה הרצל הנקין, "שנה בשנה" תש"ט.

לו) שמעתי מפי הקדושים קול אשה על הדרי אינו נקרא קול
אשה ומותר לבדאו [בפצע הראותה שצאלתי אותו על זה אמר
בפירוש: גם בטבילה אין נקרא קול אשה ומותר ל证实ו, אבל
כתחorthy וצאלתי אותו על זה אחריו אמנם לא היה ברור איזו —
ואולי מפני חולשתו]. ✓

לח) שאלתי אותו וצלהה אם מותר לאשה ללבוש מכנסים וחסיב
לי שאם המכנסים רפואיים ואני מהודקים ודוקרים להגות אינו רואה
בזה שום איסור ואדרבה יש בו מקרים צניעות, אבל אם הם מהודקים
ודוקרים לתגובה אין ללבוש אותם [אם חשב וההופן השמי לאיסור
גם או רק לדבר שאין ראוי לעתות, לאබוני הרב לא ירצה
לסוף דעתו בזה]. ✓

צניעות

בתהום הצניעות ישנן בעיות פורמליות ומעשיות וישנן שאלות יותר חינוכיות. אשר
לבעית הפורמליות, השיקות למשור הפסיקת הטהורה, יש לדון לאור פרטיה המקרה
והנסיבות. אם מתעוררת, לדוגמה שאלה לגבי הליכה לטרטים או לתיאטרון —-CSHOWAI עולל
להיות כאן איסור לאור העבודה שהיום נפרצו כל הסקרים בתהוםם אלה והורבים האינטימיים
בביתר מזגמים בריש גלי — קשה להתייחס אליה בילדי לדעת על איזה סוג הצגה מדובר ומה
משמעות ההליכה. וכל תומר הדברים לגבי שאלות שהן ביסודן חינוכיות.

לא כל דבר אפשר לתרגם לשאלה של היתר ואסור באופן חד ממשעי. משום שבמושא
הצניעות לא רק הבעייה הקונקרטיבית חשובה, אלא גם מה שעומד מאחוריה. ככלומר, לבקשת מה
אנחנו רוצחים לחנוך את הבת. למשל, בעיתם המכונסים. נניח שמחינה הלבתית תהורה אפשר
להגיע. למסקנה שהיום יש מכנסיים מיוחדים לבנות, וזה הפך להיות רוחם בין הנשים, וכך אין
אסטר של "לא ילבש". אבל ככל שהיא מגמה מתחזר מתחזרת המכונסים
וזו כבר שאלה ערבית, מתחזרי כל זה עומדת מגמה של טשטוש השוני בין גברים ונשים — כפי
שבמקביל מסתמנת אצל הרבה גברים אופנת לבוש ותסורת יותר נשיים.

דבר זה עומד בסתירה מסוימת לרוח היהדות, אבל לא התייחס אליו ואומר שהוא אסור. יש
דברים שאני מעוניין לעודד אותם, ולהיפך, יש דברים שאני רוצה לזמן ומתקנד להם, אבל שלא
בכל דבר אפשר להגיד מותר או אסור חרישם. יש תחומיים שהם דבר הרשות, ככלומר שאין
לهم דין הלהקה ברורה אף שודאי אין דבר הרשות תחולתוין, כפיו היו תחומיים ניטראליים שאין
ליהודים מה לומר בהם. אני מקבל את הפסיקת הרמב"ם ורביינו בחיה שאין כמעט חוחמים ניטראליים
שאינם קשורים להלכה וערוכה בחיי האדם, היהות וכל מה שאדם עושה יש לו ממשמעות.

תחום הלבוש הוא חום שיש לו משמעות סימלית רבתה, ולכך הוא מאד רגish. צריך להיות
מודע להיבט סימלי זה מצד אחד, אך מצד שני לא צריך להפרינו בדבר, ולא להפוך את כל
mosad הצניעות לעגינני לבוש ובוודאי לא רק לבוש בנות.

מוסד הצניעות הוא שרכי עמוק ביהדות. כאשר צו"ל לתאר אדם אמרו עליו שהוא צנוע.
ענו. זה היה מושג יסוד. ואני חוטאים לדבר כשהאנו מזמנים את הצניעות לכמה ס"מ של
רכותנה. נא: "זהצנע לכת עם אלוקין", צריך לבנות את מושג הצניעות על כל היקפה. צריך
להסביר כיצד ענייני לבוש והופעה אישית משלבבים בזה, אז. אפשר להגיד להבנת הנושא.
אפשר למקד את כל היראת שמים והצניעות רק בלבוש. יש לא פחות אי-צניעות כשאדם חושף
את כל נכסי לבו בראשות הרבים, מאשר כאשר אדם מתחפש עירום. יש גם עירום הנפש וגם
הוא עומדת בסתירה ל"זהצנע לךת".